

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie M. S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora

Generalnego

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

w dniu 27 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu

Tomasz Demendecki Tomasz Przesławski Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

M. S. (dalej: „wnoszący protest”) pismem z 16 czerwca 2025 r. (data nadania) wniósł protest przeciwko ważności wyborów Prezydenta RP przeprowadzonych w dniu 18 maja 2025 r. i 1 czerwca 2025 r. Wnoszący protest wskazał, że:

1. „znaczną część postanowień komisarzy wyborczych, w drodze których powołano członków obwodowych komisji wyborczych w kraju, nie istnieje, gdyż postanowienia te nie zostały opatrzone podpisami odręcznymi (zostały one natomiast podpisane elektronicznie, ale prawo nie zezwala na stosowanie podpisu elektronicznego w tym przypadku). W efekcie cała

procedura głosowania i liczenia głosów została przeprowadzona przez osoby do tego niepowołane (przez osoby prywatne), protokoły obwodowych komisji wyborczych zostały sporządzone przez osoby do tego niepowołane.

2. Władze publiczne wynagradzały za głosowanie niektóre kategorie wyborców, wyselekcjonowane pod kątem ich poglądów politycznych, co stanowi naruszenie równości wyborów przewidzianej przez art. 287 kodeksu wyborczego, który to przepis dotyczy między innymi głosowania. W szczególności, takie nagrody w łącznej wysokości miliona złotych przewidziane są w uchwale nr [...] Zarządu Województwa [...] z dnia 23 maja 2025 r. w sprawie inicjatywy profrekwencyjnej Zarządu Województwa [...].
3. Wyniki wyborów w bardzo wielu obwodach głosowania zostały ustalone nieprawidłowo, co zostało uprawdopodobnione analizą statystyczną opisaną w niniejszym piśmie i może zostać udowodnione przez ponowne przeliczenie głosów w niektórych lub wszystkich obwodach głosowania”.

Prokurator Generalny pismem z 24 czerwca 2025 r. r. wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, bowiem protest w zakresie zarzutów nim ujętych nie spełnia warunków przewidzianych w przepisach art. 321 § 1 i § 2 w zw. z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 365; dalej: „k.wyb.”).

Państwowa Komisja Wyborcza pismem z 23 czerwca 2025 r. wyraziła opinię, że „pierwsze dwa zarzuty protestu mają charakter całkowicie abstrakcyjny, gdyż nie mają one żadnego związku z wnoszącym protest”. W odniesieniu do zarzutu trzeciego wskazano, że odniesienie się do tego zarzutu wymagałoby przeprowadzenie postępowania dowodowego i ustalenia na jego podstawie stanu faktycznego. Przy czym zauważono, że w zakresie nieprawidłowo przypisanych głosów komisja już się wypowiadała.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy pozostawiono bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 321 § 1 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu

14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

Stosownie do brzmienia art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że postępowanie w sprawie protestu wyborczego ma na celu zapewnienie wyborcom ochrony prawnej przed przestępstwami i deliktami wyborczymi, które utrudniają lub uniemożliwiają im korzystanie z praw wyborczych w nieskrępowany i efektywny sposób (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 listopada 2023 r., I NSW 86/23). Protest wyborczy jest zatem środkiem procesowym o indywidualno-konkretnym charakterze (zob. postanowienia SN: 31 lipca 2020 r., I NSW 5512/20; z 31 lipca 2020 r., I NSW 3061/20).

Konstrukcyjnym elementem protestu wyborczego jest takie sformułowanie zarzutów popełnienia konkretnych przestępstw lub naruszeń Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyborów, które poparte są dowodami i wykazują naruszenie własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu protestującego. Protest wyborczy powinien wskazywać zatem na naruszenia prawa odnoszące się do wnoszącego protest.

Dlatego też, w orzecnictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty abstrakcyjne, hipotetyczne, dotyczące innych osób, bliżej nieokreślone, niezwiązane ściśle z sytuacją prawną protestującego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 listopada 2023 r., I NSW 86/23; z 14 listopada 2023 r., I NSWR 46/23; z 30 października 2019 r., I NSW 117/19; z 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19). Protest przeciwko ważności wyborów wnoszony przez wyborcę ma służyć ochronie indywidualnych uprawnień wyborcy, stąd jego zarzuty muszą być konkretne, odnoszące się do ściśle określonej sytuacji dotyczącej danego wyborcy, a nie abstrakcyjne - dotyczące

ważności wyborów w ogólności (postanowienia Sądu Najwyższego: z 30 lipca 2020 r., I NSW 324/20; z 28 lipca 2020 r., I NSW 3285/20).

Z kolei w świetle art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków formalnych.

Zgodnie z treścią art. 82 § 1 k.wyb. przeciwko ważności wyborów może być wniesiony protest z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Sformułowane w analizowanym proteście zarzuty nie odpowiadają ustawie. Wskazać także należy, że wnoszący protest nie wskazał żadnych zarzutów dotyczących naruszenia jego własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu. Protest ma abstrakcyjny charakter. W zarzucie pierwszym odniesiono się do okoliczności, które mogły stanowić przedmiot skargi złożonej do Państwowej Komisji Wyborczej w trybie art. 160 § 1 pkt 5 k.wyb., nie zaś stanowić przedmiot protestu wyborczego. Zarzut drugi wykracza poza zakres przedmiotowy protestu wyborczego, o którym stanowi art. 321 k.wyb., bowiem dotyczy okoliczności, które miały miejsce przed głosowaniem w trakcie drugiej tury wyborów. W odniesieniu do trzeciego zarzutu nie wskazano o jakie wątpliwości chodzi ani na czym miałyby one polegać.

Podkreślić należy, że Sąd Najwyższy nie jest upoważniony ani do inicjowania postępowania protestowego z urzędu, ani do formułowania za protestującego zarzutów, ani wreszcie do wskazywania dowodów, na których protestujący opiera swoje zarzuty. Wniesiony protest obarczony jest zatem brakiem formalnym, który nie podlega konwalidacji w niniejszym postępowaniu.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., postanowił jak w sentencji.

[a.]